

zda ne zadostoval, bilo ti ga premalo zvrševati po navadni razmeri zvrho svojo: tedaj bi jegova veljava rasla in cena drugim stvarjem padala. Ko pa je cena pridelkom tako nizka, da si jih ljudje bližnjih dežel na dobiček lahko kupujejo, so sedje brž pridejo in donesejo potrebnega denara, cena stvarjem sopet poskoči in staro ravnotežje nastopi.

(Dalje prihodnjič.)

Pod Lipo.

Podučivni in vgodni pogovori.

Ljubomir (ki sedi s Semenkom sam pri kamneni mizi pod lipo.) — Ali ste že prečitali pismo v opominj ministru za kmetijstvo, katero sem vam predčerej izročil?

Semenko. Sem, sem, ali nisem vsega prav razumel, ker je mnogo ptujih besed v njem.

Ljubomir. Res je, da je mnogo ptujih besed v onem pismu in zatoraj je za marsikterega težko razumljivo, temu vendar vzroka celo ne morem najti, pismo je posebno pisano za učitelje in gospodarje; učitelji ga bodo še morebiti razumeli ali tudi težko, gospodarji pa, kateri so večidel kmetje, ga ne bodo razumeli ali zlo težko. — Da je vendar pismo tako pisano, ni kriv minister, temoč jegovi uradniki, katerim se je to delo izročilo in ki niso premislili, da bi tako pismo moralo biti tako pisano, da bi ga vsak prost kmet lahko razumel.

Semenko. Kolikor sem jaz razumel, hoče minister za to skrbeti, da se bodo mladi ljudje na kmetijah podučevali v kmetijstvu.

Ljubomir. Tako je.

Nastopijo mnogi kmetje in se po pozdravljenju vsi vsedejo okoli kamnene mize.)

Semenko. Ravno prav ste došli, g. učitelj so mi ravno začeli razlagati ministersko pismo, katero smo pred kratkim dobili in katero je posebno izdano za gospodarje in ktere ga ne razumimo prav dobro, mislim tedaj, da bo Vam vsem všeč, če na tanko izvemo, kaj se v njem nahaja.

Zalec. Prosimo g. učitelja naj nam le razlagajo.

Ljubomir. Pismo govori o vpeljanju uka v kmetijstvu in pravi naj prej, da se ta uk ne sme vpeljati v ljudske šole, kakor so neki gospodje hoteli, temoč fantje se bodo morali učiti, še le tedaj, kedar so že iz ljudske šole istopili in sicer bo ta uk obligaten, t. j. v vsak bo se moral učiti gospodarstva, učilo pa se bo vsako nedeljo pred poldan in po zimi po večerih in sicer vsak teden 3-4 ure skozi dve leti.

Iglič. Ali, če bodo naši fantje morali v šolo hoditi, kaj pa bodo rekli krčmarji in kdo bo v zimi po večerih zabavljaj dekliece pri predenju.

Ljubomir. Ravno zato bo ta uk koristen na večih straneh; fantje se bodo nekaj koristnega naučili.

Semenko. Kaj pa se bodo fantje v teh šolah učili?

Ljubomir. To bom vam iz pisma samega četel. (Četejo.) „1. Četeti, pisati in računati, z popolnim ozirom na gospodarstvo ali kmetijstvo. 2. Naturoslavje in naturopisje (fisiko, kemijo, rudoznanstvo, raztljinoznanstvo, živaloznanstvo) z praktičnem ozirom na oddelke kmetijstva, t. j. na poljedelstvo, pripravo senokoš, živinorejo (pridele se bod tudi potrebne stvari o zdravljenju živali), vrtnarstvo, sadjerejo, vinorejo, bučelarstvo, svilorejo, gosdnarstvo, delanje cest, hišno gospodarenje z mlekom, stavstvo (zidarija in tesarija). Zmožnejši se bodo tudi učili risati, če bo učitelj to umetnost znal. Praktično se bode kazalo kako se morajo obdelovati vrti, drevoreja, ko ko ravnati z bučelami in svilnimi črviči; sprehajaje se po polju, senokošah in logih se bode učilo, kako se mora tamo delati, tudi izhodi v odaljene kraje, v katerih se kako dobro gospodarstvo nahaja, bodo vpeljani.“

Semenko. Kdo pa bo fante podučeval?

Ljubomir. Učitelji, živinski zdravniki in umni gospodarji, tako stoji v ministerskem pismu.

Zalec. Živinskih zdravnikov v naši deželi ne bodo mnogo našli. V naši okolici šest ur daleko ni nobenega učenega živinskega zdravnika samo neki konjederci zdravijo živino.

Ljubomir. Vi imate prav, učenih živinskih zdravnikov še nam sila manjka, marsikteri konjederec pa, ki se peča z zdravljenjem živine, je v kratkih letih pri nas že bogat mož postal, koristno bi zatorej res bilo se učiti živinozdravilstva.

Semenko. Ne morem zapopasti zakaj bogati kmeti ne pošiljajo svojih sinov na Dunaj, da bi se tamo naučili

živinozdravilstva, ker bi taki zdravniki zlo koristili v deželi in se tudi lahko obogatili. — Pa ne samo ne bo živinskih zdravnikov, ki bi podučevali o imenovanih predmetih, temoč tudi naši učitelji ne bodo znali fantov v kmetijstvu podučevati, ker se tudi ti dozdej niso učili tega.

Ljubomir. Vi imate celo prav, ali temu hoče vlada priti na pomoč, tako stoji v imenovenem ministerskem pismu; o tem vendar prihodnjič za danes naj bo zadosti.

Iglič. Prosim Vas povejte še nam zakaj mariborska čitalnica „Domovine“ več ne prijemlje?

Ljubomir. Jaz mislim, da je tamošnje gospode zelo razžalil sostavek, ki ga je prinesla „Domovina“ v 29. listu in, v katerem grdo napada slovensko mladino.

Semenko. Kaj pa te pravi o naši mladini?

Ljubomir. Pravi, da so med njo ljudje „poredni“ — zagovedni, topoglavci — tepčasti kratkovedneži — smrkovci, opična posnemarija — srboritost sničavih frkolinov — „opičja čreda“. — Dalje pravi „Domovina“, da državnim poslancem nasprotujejo: „židovsko-slovenski časnikarji“ — „sumljivi narodnjaki ali pohajači brez značaja in brez službe“ — „glasovodje časniških mačjih godeb“ — „zvitorepi potepuhi“ itd.

Debelko. To pa je res nedostojna pisava.

Zalec. G. Iglič! Ta sostavek, je pisan za Vas.

Iglič (jezno). Za me? Zakaj pa za me!

Zalec. No no! samo ne bodite hudi in mi ne zamerite. Jaz sem si samo mislil, ker vem, da bi radi izdali kako slovensko knjigo, če bi izdali „novi posebni slovenski slovar“ in da bi tedaj v tem sostavku „Domovine“ marsiktero lepo besedico našli.

(Iglič in vsi drugi se smejejo in odidejo.)

Dopisi.

Iz Ljutomera. 26. julija. (Slovenskim dijakom.)

Lepa je priložnost slov. dijakom v predstojećih vakancah zopet kaj za svoj toliko dozdej zanemarjeni narod storiti. Čitalnice naj bodo njihova zbirališča, polje delovanja pa: nauka zelo potreben prosti narod. Čitalnica ljutomerska željno pričakuje teh milih gostov in za trdno se nadja, da jo bodo posebno iz ljutomerskega, gornje-radgonskega in ormuškega okraju precej prve dni pri svojem prihodu na svoj dom obilno obiskali, in da bode ta poziv v vseh domorodnih srcih brzi odziv našel. Čitalniški odbor.

Od sv. Križa pri Ljutomeru. Kaj neki dela

naše kmetijsko društvo? Ali še živi, ali ne? Mi bolj oddaljeni člani od mest niti o društvu niti o njegovih podružnicah celo leto nič ne zvemo. Prej, dokler še smo imeli, tako imenovane krožne odbornike, smo vendar po njih zvedeli, kedar je imelo društvo, ali podružnica seje, k katerim smo tudi večkrat hodili; ker se je pri njih vendar samo nemški govorilo, se nismo pri njih celo nič naučili, ker mi slovenski kmetje nismo toliko zmožni nemškega jezika, če ga ravno nekoliko govorimo, da bi gospodarske nemške izraze razumeli, in zatoraj nam celo društvo ni skoraj nič koristilo in mi slovenski kmetje zmirom bolj zaostajamo proti drugim v gospodarstvu. Tako ne sme dalje iti, potrebno nam tedaj je, da skrbimo za to, da dobimo slovenske kmetijske družbe, ali da se pridružimo, krajski kmetijski družbi in sicer ko naj hitreje. Po mojem mnenju bi prav koristno bilo, če bi v vsaki župniji bil odsek gosp. družbe, ktere ga predsednik bi naj bil kak mož, ki je v celi župniji naj bolj izurjen v gospodarstvu; ta bi moral vsako nedeljo sosede v gospodarstvu podučevati, in tudi djanski kazati, kako se p. drevesa požlahtnujejo, kako se ima polje naj bolj obdelovati, kako s bučelami ravnati; ktere trte v tem ali onem zemljišču naj bolje rastejo; kako je ravnati z gospodarskimi pridelki in kako s zlato rudo, t. j. z gnojem; kako se zboljšajo senokoše, kako pokladati živini in kako se bolena živina zdravi itd.

Da pa bi se v vsem leže napredovalo, bi zlo dobro bilo, če bi se otrokom, posebno v nedeljski šoli, po izpitih delili gospodarske knjige za darila in da bi se take bukve kupile iz družbine zaloge, tako bi došle lepe gospodarske bukve tudi med reve ljudi, ki si jih kupiti ne morejo. Tudi od crkvenega premoženja bi se lahko vsako leto kaki goldinarček za to zlo koristno stvar porabil. Te in enake stvari bi se morale v kratkem osnovati, če hočemo v gospodarstvu napredovati! Z Bogom!

J. Kralj, kmet.

Čitalnica v Ptujju, 22. julija. Po §. 8 pravil in vsled dotičnega sklepa skupščine dne 14. majnika t. l. se sklicujejo vsi prečastiti društveniki k občnemu zboru na dan 6. avgusta t. l. ob 10. uri pr. p., da se posvetuje prememba čitalničnih pravil.

Zvečer velika beseda v čitalnici. Dijakom i bogoslovcem je vstop v čitalnico brez plačila dovoljen.

Ravnatelj.

Politični ogled.

C. k. ministerstvo na Dunaju je potrdilo vse spremembe brambovske postave. Po tej postavi je cesar naj viši gospodar cele armade, samo to še se je pristavilo, da more imeti ogerska deželna bramba svojega posebnega poveljnika.

Služebni listi obetajo neko zvezo in prijateljstvo med Prusko in Avstrijo.

Nekteri česki listi pravijo, da se česki deželni zbor ne bo sošel, čeravno je tudi sklican; čuje se tudi o neposrednih volitvah za državni zbor.

Pravi se tudi, da bo cesar sam k začetku deželnega zbora v Prago došel.

Če je javno zlo deževalo se je vendar 19. t. m. v Strakonici na Českem zbrala velika množina ljudstva, tabora vendar ni bilo. Tudi na gori Levinu se je zbralo više 4000 ljudi.

Česki deželni odbor je izdal za zbor predlog, da se ima Praška tehnika v dva zavoda, namreč v česki in nemški razdeliti.

V Peštu je brambovski odbor nasvetoval, naj se z malimi spremembami sprejme brambovska postava in dovoli 28000 novakov.

Pred kratkim so bili nekteri Poljaki, med njimi tudi znani dr. Smolka v Peštu na razgovor. Takrat se ni izvedelo, o čem so se pogovarjali. Zdaj pravi „Czas“, da so se pogovarjali o združenju Galicije z Ogersko na oni isti podlagi, kakor bo združena Hrvaška. Če bi vlada res kaj takega storila, bi bilo samo zato, da bi po tem leže postopala proti Čehom.

Baron Eötvös je izdelal za ogerski državni zbor medversko postavo.

Iz Hrvaške piše neki dopisnik „Zukunft“, da je tamo žalostna razpadnost in pravi zadnjič: Na noge! Dvignimo se in delajmo skupno z drugimi Slovani. Narod je pripravljen hoditi za svojimi „voditelji“, na ktere se zaupno ozira. — Skrajni čas je! Narod trojedine kraljevine mora izreči pred vsem svetom, kaj si želi in kaj zametuje. Pogumno in zložno!

„Pol.“ pravi, da neki trdijo, da je slovenski živelj na primorskem popolnoma ravnopezen italijanskemu, in da ima zdaj vlada lepo priliko pregrehe prejšnjih let poravnati.

Italijanski časopis „Un. Italia“ prerokuje, da še bo to poletje vojska. Napoleon hoče napasti Prusko, ob enem pa bi Španjolska postopala proti Italiji.

Francoska strogo straži špansko granico, da bi ne mogel general Prim v deželo. Gotovo je to, da je francoska policija tirjala, naj se Montpensier iz dežele izžene.

V Madridu ne morejo dobiti ministrov.

V Brasiliji in Meksiki še je zmirom punt.

Novičar.

Preiskava za stran tepenja v Trstu potrjuje zmirom bolj, da so jej vzrok samo prenapeti Italijanissimi. Slovenci in jih vojna so bili od njih napadeni.

V Slavoniji okoli Požega je t. m. 8. dan tako zlo deževalo, da je nastala strahovita povodenj, ktera je vse na polju in vinogradih popolnoma pokončala; nedloga je tedaj strašna.

Iz Rustūka se piše, da so se v tamošnji okolici uporniki s Turki spet prav zlo teplji.

Kar se dozda je, tržaška deputacija na Dunaju ni dosegla svojih namenov.

V Belemgradu še se zmirom nadaljuje tožno obravnavanje proti knezoumorcem.

V Belemgradu se je vstanovil odbor, ki namerjava knezu Mihaelu napraviti spominek na tistem mestu, kjer je bil umorjen.

28. t. m. pred poldnevom je bilo vstreljenih 14 hudodelnikov, ki so se vdeležili pri knezoumorstvu, na nekem travniku poleg Belgrada. Žalibog se je pri tej priložnosti zgodila tudi nesreča; odbila se je namreč krogla od stopa, na kterega je bil hudodelnik privezan, in je tako zlo zadela nekega častnika v čelo, ki je preblizo tamo stal, da je taki mrtev pal.

Na Českem znašajo zaostanki neposrednih davkov za tekoče leto 1 mil. gld.

„Hrv. Nov.“ pravijo, da je c. k. poveljstvo zaukazalo da se imajo odsihmal vsi službeni zapisniki, odloke, pisma, pogodbe, pozivi, dražbe itd. v vojaški granici spisavati v hrvaškem jeziku.

V Levovu so konfiscirali časnik „Dzienn. Lwowski“ zarad nekega dunajskega dopisa. Celo „Gaz. Narod.“ ki je jegova naj vekša nasprotnica, se temu čudi in pravi, da misli vlada prej ko ne tudi poljsko narodno časnikarstvo tako pokoriti, kakor česko.

Iz Olomuca se piše, da so bili žandarji in vojaki obstopili holmec, na katerem bi se bil imel sniti tabor. Zbralo pa se je vendar blizo 5000 ljudi, ki so šli k križu, na katerem je bila nabita prepoved, in so molili za boljšo prihodnost in so se po tem mirno razšli.

G. V. Tamborini, okoli kterega se je sukala lanjska sokolovska homatija, je zdaj zaprt v Novem mestu, kjer je poslednji čas štacunar bil. Sodnija ga je djala v preiskavni zapor, ker je sumljiv hudodelstva goljufije.

Časnik „Politik“ je nehal in mesto nje izhaja v Pragi „Correspondenc.“

Tržna cena

pretekli teden.

	V Vraždinu		V Mariboru		V Celju		V Ptujju	
	fl.	k.	fl.	k.	fl.	k.	fl.	k.
Pšenice vagan (drevenka)	5	—	5	22	5	—	4	70
Rži	2	75	3	40	3	80	3	10
Ječmena	2	60	3	10	3	50	—	—
Ovsa	1	60	2	20	2	10	1	80
Turšice (kuruze) vagan	2	80	3	80	3	—	2	90
Ajde	3	—	—	—	3	20	2	80
Prosa	2	80	3	—	3	—	—	—
Krompirja	1	60	1	25	1	20	—	—
Govedine funt	—	20	—	25	—	24	—	25
Teletine	—	20	—	25	—	24	—	24
Svinjetine črsteve funt	—	28	—	25	—	24	—	26
Drv 36" trdih seženj (Klaffter)	10	—	9	—	8	50	10	—
„ 18" „ „ „ „	—	—	5	60	—	—	—	—
„ 36" mehkih „ „ „	6	—	6	—	6	—	7	50
„ 18" „ „ „ „	—	—	3	50	—	—	—	—
Oglenja iz trdega lesa vagan	—	80	—	60	—	40	—	80
„ „ mehkega „ „	—	60	—	50	—	40	—	70
Sena cent	1	25	1	20	—	75	1	—
Slame cent v šopah	1	—	1	—	—	65	—	80
„ „ za steljo	—	80	—	90	—	60	—	60
Slanine (špeha) cent	40	—	36	—	40	—	38	—
Jajec, pet za	—	10	—	10	—	12	—	—

Cesarski zlat velja 5 fl. 42 kr. a. v.

Ažijo srebra 111.35.

Narodno drž. posojilo 63.15.

Loterijske srečke.

V Trstu 22. julija 1868: **57 39 2 81 31**

Prihodnje srečkanje je 5. avgusta 1868.

Prporočba prodajalnice.

M. Berdajs,

trgovec z dišečim, tvorilnim in barvinim blagom na grajščinskem trgu zraven kapelice:

„Pri morskem raku“ v Mariboru

priporoča svojo novo, izbrano, bogato zalogo s celo črstvim in dobrim blagom, ktero prodava po naj nižji ceni.